

УДК 81'243'27:808.56

ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА ЯК НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ІНШОМОВНІЙ АУДИТОРІЇ

Олександра Антонів, Анна Смерека

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1, кім. 233, 79001 Львів, Україна,
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: antonivl@yahoo.com, agnesa@ukr.net*

Розглянуто теоретичні аспекти діалогічного мовлення у процесі навчання іноземних студентів телефонних бесід; розкрито особливості діалогічного мовлення та його функції; виявлено труднощі оволодіння ним та визначено етапи навчання діалогічного мовлення.

Ключові слова: діалогічне мовлення, діалог, діалогічна єдність, репліка, комунікативна ситуація, аудіювання, говоріння.

Вільне володіння мовою як іноземною передбачає досконале засвоєння чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Тобто іноземець розуміє думки інших, передає власні, дотримуючись норм мовлення, вільно читає, грамотно пише, використовуючи мову в різних сферах – комунікативно-суспільній, суспільно-виробничій (навчальній, перекладній), пізнавальній діяльності, а отже, виявляє досконалість у продуктивних (говоріння, письмо) і рецептивних (аудіювання, читання) видах мовленнєвої діяльності. Потрібно пам'ятати, що види мовленнєвої діяльності не існують окремо. Вони так чи так тісно пов'язані між собою, наприклад, слухання і говоріння. „Не можна нічого сказати, не слухаючи самого себе під час говоріння, тобто не контролюючи слухом правильність висловлювання”, – зазначають дидакти [12: 140].

Одна з головних методичних засад викладання будь-якої мови як іноземної – це комунікативна, практична спрямованість навчання. Діалогічне мовлення найяскравіше виражає функцію мови як засобу безпосереднього спілкування, тож формування відповідних навичок – надзвичайно важливе завдання, особливо на початковому етапі, коли студент-іноземець мусить якомога швидше пристосуватися до нового мовного середовища і навчитися використовувати моделі мовної поведінки в різних ситуаціях спілкування – побутових, культурних, навчально-професійних тощо [11: 300].

Діалогічне мовлення характеризується певними комунікативними, психологічними й лінгвістичними особливостями. Телефонна розмова як різновид діалогічного мовлення найкраще відображає ці особливості. У межах мовленнєвого акту кожен з учасників по чергово виступає як слухач і як мовець.

Розгляньмо комунікативні, психологічні та мовні особливості телефонної розмови, у процесі ведення якої виявляються такі комунікативні функції:

- 1) запиту – повідомлення інформації;
- 2) пропозиції (у формі прохання, наказу, поради) – прийняття / неприйняття запропонованого;

- 3) обміну судженнями / думками / враженнями;
- 4) взаємопереконання / обґрунтування власного погляду.

Кожна з цих функцій має свої специфічні мовні засоби та є домінуючою у відповідному типі діалогу.

З погляду психології діалогічне мовлення завжди *вмотивоване*. Проте в умовах навчання мотив сам по собі виникає далеко не завжди. Отже, необхідно створити умови, за яких у студентів з'явилася б бажання та потреба щось сказати, передати почуття, тобто, за висловом К. Станіславського, треба поставити їх у „запропоновані обставини”. Крім того, сприятливий психологічний клімат на уроці, доброзичливі стосунки, зацікавленість у роботі сприятимуть вмотивованості діалогічного мовлення [5: 147].

Однією з найважливіших психологічних особливостей діалогічного мовлення є його *ситуативність*. Зміст телефонної розмови можна зрозуміти лише з урахуванням тієї ситуації, в якій вона здійснюється. Річ у тім, як зазначає Ю. Пассов [7: 47], що власне зовнішні обставини ситуації у момент мовлення може не бути, проте вони існують у свідомості комунікантів. Це можуть бути якісь минулі події, відомі лише співрозмовникам, їхні переживання, життєвий досвід, спільна інформація.

Варто зазначити, що в процесі навчання нас цікавлять не будь-які ситуації дійсності, а лише такі, що спонукають до мовлення. Такі *ситуації називають мовленнєвими*, або *комунікативними*. Вони завжди містять у собі стимул до мовлення.

У реальному процесі спілкування *комунікативні ситуації* виникають, як правило, самі собою. Це так звані природні ситуації. Безсумнівно, їх можна використовувати у процесі навчання іноземної мови, але, на жаль, їх кількість надзвичайно обмежена. Тому автори підручників і викладачі спеціально створюють штучні комунікативні ситуації, моделюючи природні. *Спеціально створені (штучні)* комунікативні ситуації потребують певної деталізації зовнішніх обставин та умов, в яких відбувається діалогічне спілкування, наявності вербального стимулу, визначення ролей, в яких комуніканти виступатимуть, стосунків між ними тощо.

Компонентами комунікативної ситуації виступають [3: 20]:

- комуніканти та їхні стосунки (суб'єкти спілкування);
- об'єкт (предмет) розмови;
- ставлення суб'єкта (суб'єктів) до предмета розмови;
- умови мовленнєвого акту.

Навчальні комунікативні ситуації створюються на уроці за допомогою вербальних і різних невербальних аудіовізуальних засобів. Вони мають стимулювати мотивацію навчання, викликати зацікавлення до участі у спілкуванні, бажання найкраще виконати завдання.

Характерною особливістю діалогічного мовлення є його *емоційна забарвленість*. Мовлення, як правило, емоційно забарвлене, оскільки мовець передає свої думки, почуття, ставлення до того, про що йдеться. Це відображено у відборі лексико-граматичних засобів, у структурі реплік, в інтонаційному оформленні тощо. Справжній діалог містить репліки подиву, захоплення, оцінки, розчарування, незадоволення.

Також визначальною рисою мовлення є його *спонтанність*. Відомо, що мовленнєва поведінка кожного учасника діалогу значною мірою зумовлюється мовленнєвою поведінкою партнера. Саме тому діалогічне мовлення, на відміну від

монологічного, неможливо спланувати заздалегідь. Обмін репліками відбувається досить швидко, і реакція вимагає нормального темпу мовлення. Це й зумовлює спонтанність, непередбаченість мовленнєвих дій, потребує досить високого ступеня автоматизму та готовності до використання мовного матеріалу під час ведення телефонних бесід.

Діалогічне мовлення має *двосторонній характер*. Спілкуючись, співрозмовник виступає то в ролі мовця, то слухача, який повинен реагувати на репліку партнера. Іншими словами, обмін репліками не може здійснюватися без взаємного розуміння, яке відбувається через аудіювання. Отже, володіння діалогічним мовленням передбачає володіння говорінням та аудіюванням, що вимагає від учасників спілкування двосторонньої мовленнєвої активності та ініціативності.

Зважаючи на це, у студентів необхідно розвивати вміння ініціативно розпочинати діалог, реагувати на репліки співрозмовника та спонукати його до продовження розмови.

У природному діалозі майже нема пауз між репліками співрозмовників. Під час навчання іншомовного діалогічного мовлення необхідно прагнути, щоб діалог відбувався безперервно, як і в процесі спілкування рідною мовою [4: 151].

Характерними *мовними особливостями* діалогічного мовлення є його еліптичність, наявність „готових” мовленнєвих одиниць, слів-заповнювачів пауз, а також так званих „стягнених форм”.

Розумінню *неповних реплік* партнерів у діалозі сприяють контактність комунікантів, наявність спільної ситуації, зверненість реплік, уживання позамовних засобів (жестів, міміки), знання обома співрозмовниками обставин дійсності, а в більшості випадків – й одне одного. Крім того, випущені члени речення можна відновити, зважаючи на зміст попередньої репліки. Наприклад:

– Коли Ви відвідаєте наш новий офіс?

– Завтра зранку об 11 годині.

У діалозі під час телефонної розмови широко вживають „готові” мовленнєві одиниці. Їх називають „формулами”, „шаблонами”, „кlišе”, „стереотипами” і використовують для висловлення подяки, обміну привітаннями, для привертання уваги співрозмовника на початку розмови, для підтвердження або коментування почутого тощо. „Готові” мовленнєві одиниці (словосполучення, цілі фрази) надають діалогу емоційності. Наприклад:

– Можу я поговорити з паном директором?

– На жаль, пана директора зараз немає. Чи можу я йому щось передати?

– Ні, дякую, я передзвоню ще раз пізніше.

У діалогічному мовленні часто трапляються слова, які називають „заповнювачами мовчання”. Вони служать для підтримання розмови, для заповнення пауз у ній, коли мовець підшукує відповідну репліку. Наприклад: *Одну хвилинку, файл відкривається, зараз гляну, Ви знаєте, ось і документ, думаю з цим не буде проблем.*

Мовні особливості діалогічного мовлення мають бути враховані у процесі оволодіння іноземцями цією формою говоріння [5: 156].

Будь-який діалог складається з окремих взаємопов'язаних висловлювань. Такі висловлювання, межею яких є зміна співрозмовника, називають *реплікою*. Репліка є першоелементом діалогу. Репліки бувають різної протяжності, але тісно пов'язані одна з одною за своїми комунікативними функціями, структурно та інтонаційно.

Найтісніший зв'язок між суміжними репліками. Сукупність реплік, що характеризується структурною, інтонаційною та семантичною завершеністю, називають *діалогічною єдністю*. Діалогічна єдність є одиницею навчання діалогічного мовлення.

Перша репліка діалогічної єдності завжди *ініціативна* (її називають ще реплікою-спонуканням). Друга репліка може бути або повністю *реактивною* (реплікою-реакцією), або *реактивно-ініціативною*, тобто включати реакцію на попереднє висловлювання й спонукання до наступного. Наприклад:

1) – *Ви повідомили пана професора про зустрічі?*

– *Так, він обіцяв прийти вчасно.*

2) – *Документи уже готові?*

– *Так. Ви можете забрати їх у відділі кадрів.*

В обох прикладах перша репліка діалогічної єдності є звичайно ініціативною, друга репліка у прикладі 1 – реактивна (тут розмова може й припинитися), а в прикладі 2 – реактивно-ініціативна: спочатку реакція (відповідь на запитання), а потім – спонукання (пропозиція), тобто розмова продовжується.

Студенти мають навчитися:

1) починати розмову, використовуючи ініціативну репліку;

2) правильно й швидко реагувати на ініціативну репліку співрозмовника реактивною реплікою;

3) підтримувати бесіду, тобто з метою продовження розмови вживати не суто реактивні, а реактивно-ініціативні репліки.

Наведемо приклади деяких видів діалогічних єдностей, які виявляються у розмові.

1) (діалогічна єдність „повідомлення – повідомлення”).

– *Мені потрібно сконтактувати з відділом рекреаційних ресурсів.*

– *Передзвоніть за номером 243-456.*

2) (діалогічна єдність „повідомлення – запитання”).

– *Я хочу поговорити з Києвом.*

– *Зараз говоритимете?*

3) (діалогічна єдність „запитання – контрзапитання”).

– *Ви бачили рахунки за останній місяць?*

– *Рахунки? А що не так з рахунками?*

4) (діалогічна єдність „спонукання – запитання”).

– *Обговорімо всі деталі у мене в кабінеті!*

– *Договір мені привезти зі собою?*

Усі види згаданих діалогічних єдностей, називають простими, бо вони містять репліки, кожна з яких виконує лише одну комунікативну функцію. Але в реальних діалогах більшість діалогічних єдностей складна, наприклад: „запитання – відповідь – спонукання” тощо.

Залежно від провідної комунікативної функції, яку виконує той чи той діалог, розрізняють *функціональні типи діалогів*. Найпоширенішими є чотири основні типи: діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін враженнями (думками), діалог-обговорення (дискусія).

Діалог-розпитування може бути одностороннім або двостороннім. У першому випадку ініціатива запитувати інформацію належить лише одному партнеру, у другому – кожному з них. Двосторонній діалог-розпитування розвиває ініціативність обох партнерів, характерну для природного спілкування.

Одне з важливих умінь, яким учні повинні оволодіти з першого року навчання іноземної мови, є уміння вести *діалог-домовленість*. Діалог-домовленість використовують під час вирішення співрозмовниками питання про плани та наміри, він є найбільш посильним для студентів. Після оволодіння діалогом-домовленістю здійснюється навчання змішаного типу діалогу: розпитування-домовленості.

Наступним за складністю є *діалог-обмін враженнями (думками)*, метою якого є виклад власного бачення якогось предмета, події, явища, коли співрозмовники висловлюють свою думку, наводять аргументи для доказу, погоджуються з думкою партнера або спростовують її. Отже, ініціатива ведення бесіди є двосторонньою.

Найскладнішим для оволодіння є *діалог-обговорення (дискусія)*, коли співрозмовники прагнуть виробити якесь рішення, дійти певних висновків, переконати один одного в чомусь.

За С. Ніколаєвою [5: 153] кожен функціональний тип діалогу характеризується певним набором діалогічних едностей. Види діалогічних едностей для кожного типу діалогу подають за ступенем їх поширеності в мовленні.

Основними якісними показниками сформованості загального вміння вести розмову іноземною мовою є такі *спеціальні вміння*:

- 1) уміння починати діалог, вживаючи відповідну ініціативну репліку (повідомлення, спонукання, запитання);
- 2) уміння швидко реагувати на репліку співрозмовника, використовуючи репліки, що мають різні комунікативні функції;
- 3) уміння підтримувати розмову, додаючи до репліки-реакції свою ініціативну репліку;
- 4) уміння стимулювати співрозмовника до висловлювання, виражаючи свою зацікавленість за допомогою реплік оцінювального характеру;
- 5) уміння продукувати діалогічні едності різних видів;
- 6) уміння продукувати діалоги різних функціональних типів на основі запропонованих навчальних комунікативних ситуацій;
- 7) уміння в разі необхідності ввічливо перервати розмову.

Базовий рівень володіння іноземною мовою передбачає опанування студентами такими типами діалогу:

- 1) діалог етикетного характеру;
- 2) діалог-розпитування;
- 3) діалог-домовленість;
- 4) діалог-обмін думками, повідомленнями.

Як наслідок студенти мають навчитися виконувати такі мовленнєві завдання для ведення діалогів згаданих типів:

- 1) для ведення діалогу етикетного характеру:
 - привітати і відповісти на привітання;
 - назвати себе, назвати іншу людину;
 - попрощатися;
 - привітати, висловити побажання і прореагувати на них;
 - висловити вдячність і прореагувати на неї;
 - погодитися / не погодитися з чимось;
 - висловити радість / сум.
- 2) для ведення діалогу-розпитування:
 - запитувати і повідомляти інформацію з позиції того, хто відповідає, і навпаки;

- цілеспрямовано запитувати інформацію за допомогою запитань: Хто? Що? Де? Куди? Коли?.

3) для ведення діалогу-домовленості:

- звернутися з проханням, висловити готовність / відмову його виконати;
- висловити пропозицію і погодитися / не погодитися з нею;
- запросити до дії / взаємодії і погодитися / не погодитися взяти в ній участь;
- домовитися про певні спільні дії.

4) для ведення діалогу-обміну думками, повідомленнями:

- вислухати думку / повідомлення співрозмовника і погодитися / не погодитися з ним;
- висловити свій погляд, обґрунтувати його, щоб переконати співрозмовника;
- висловити сумнів, невпевненість;
- висловити схвалення / несхвалення, осуд.

Оволодіння іншомовним діалогічним мовленням є складним процесом для студентів, що пов'язано насамперед із *специфічними рисами* цієї форми мовлення.

Перша з них викликана тим, що діалогічне мовлення об'єднує два види мовленнєвої діяльності – аудіювання і говоріння [12: 182-183]. У зв'язку з цим другий партнер має зрозуміти репліку першого партнера та швидко й адекватно відреагувати на неї, тобто відгукнутися реактивною реплікою. Ось тут і виникає гальмування процесу спілкування. Трудність полягає в тому, що необхідність сприйняти і правильно зрозуміти першого партнера, з одного боку, і підготувати свою відповідь – з другого, спричиняє стан роздвоєння уваги і, як результат, неспроможність вести діалог у нормальному темпі за умови недостатнього володіння мовними засобами [2: 120].

Часто трапляється ще й так, що розпочатий студентами діалог „завмирає” після обміну однією-двома репліками. Це спричинюється труднощами продукування саме ініціативних реплік.

Ще одна перешкода в оволодінні студентами телефонною розмовою пов'язана з його непередбачуваністю. Діалог неможливо спланувати заздалегідь, адже мовленнєва поведінка кожного з учасників спілкування значною мірою визначається мовленнєвою поведінкою іншого / інших партнерів. Кожному з них необхідно стежити за перебігом думки співрозмовника, часом несподіваним, а така несподіваність призводить до зміни предмета спілкування.

Методисти цілком справедливо вважають, що навчання усного мовлення треба починати з діалогу. Тоді від самого початку іноземна мова представлена як процес, як нова форма спілкування, і навчання починається із намагання встановити комунікативний контакт як з групою, так і з окремими студентами. Саме у діалозі найповніше виявляються творчі здібності студента. Адже у діалозі виявляється критичність мислення особистості [2: 121].

Варто наголосити, що викладач має бути терпеливий до помилок студентів під час навчання діалогу. Адже найважливіша умова – це створення атмосфери, яка знижує почуття боязні допустити помилку чи отримати низьку оцінку. Для цього викладач має стриматися від оцінки і не переривати відповіді студента виправлянням. Краще занотувати помилки, які робить студент, і обговорити їх після закінчення відповіді, а також заохочувати бажання вчитися і вітати тривалість відповіді, а не її вправність [10: 289-290]. Також дуже важливим є індивідуальний підхід. Треба добре вивчити студентів групи, їхні інтереси, характери, досвід,

взаємини у колективі і вміло використовувати їх на занятті. Необхідно завжди пам'ятати, що кожна людина – це творча особистість.

Студент і викладач мають бачити один в одному мовних партнерів. За визначенням Г. Китайгородської, викладач має бути джерелом інформації, лідером колективу і водночас його членом, у якого особливий авторитет, прикладом норм поведінки, моделлю майбутньої мовленнєвої діяльності, організатором психологічного клімату, керівником міжособистісних стосунків [1: 40].

Існують *різні підходи* до навчання діалогічного мовлення, з яких можна виділити два основні. Відповідно до *першого* – „зверху вниз” – навчання діалогічного мовлення розпочинається зі слухання діалогу-зразка з його подальшим варіюванням, а згодом і створення власних діалогів в аналогічних ситуаціях спілкування.

Другий – „знизу вверх” – передбачає шлях від засвоєння спочатку елементів діалогу (реплік діалогічних едностей) до самостійної побудови діалогу на основі запропонованої навчальної комунікативної ситуації, що не включає прослуховування діалогів-зразків. На думку С. Ніколаєвої, цей підхід є раціональнішим [5 : 157].

Відомо, що діалогічна єдність складається з реплік – ініціативних та репродуктивних. За висловом В. Скалкіна, студентів насамперед необхідно навчити „реплікування”, тобто швидко й адекватно реагувати своєю реплікою на репліку викладача, а також продукувати ініціативні репліки за зразком, що його подає викладач.

Навчання *творити репліки* можна вважати *підготовчим*, або *нульовим*, етапом формування навичок та вмінь діалогічного мовлення студентів. Коли студенти засвоять репліку-реакцію та ініціативну репліку певної діалогічної єдності, можна переходити до *першого етапу* формування навичок і вмінь діалогічного мовлення – оволодіння певними діалогічними єдностями. На цьому етапі використовують рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні вправи з обміну репліками. Учасниками спілкування є самі студенти, а викладач лише дає їм певне комунікативне завдання, де окреслюється комунікативна ситуація і вказуються ролі, що їх виконуватимуть студенти.

Другим етапом формування навичок і вмінь діалогічного мовлення студентів є оволодіння *мікродіалогом*. Мікродіалог розглядають як засіб вираження основних комунікативних інтенцій партнерів у спілкуванні. Він є імпліцитною структурною основою розгорнутого діалогу і включає взаємопов'язані ланцюжки діалогічних єдностей, які ще називають діалогічним цілим. Мікродіалоги відрізняються від діалогічних єдностей не лише обсягом, але й своєю відносною завершеністю. Власне діалог (розгорнутий діалог) складається з двох-трьох мікродіалогів. Мета другого етапу – навчити студентів об'єднувати засвоєні діалогічні єдності, підтримувати бесіду, не дати їй зупинитися після першого обміну репліками [8: 6-7]. На цьому етапі використовують рецептивно-продуктивні комунікативні вправи нижчого рівня. Учасниками спілкування є самі студенти, які виступають у певних ролях або від свого імені. На основі навчальних комунікативних ситуацій, запропонованих викладачем, вони продукують мікродіалоги.

На *третьому етапі* студенти мають навчитися вести діалоги різних функціональних типів. Вправи, що виконують на цьому етапі, відносять до рецептивно-продуктивних комунікативних вправ вищого рівня (таких, що не дозволяють використовувати спеціально створені вербальні опори) [6: 11].

Отже, у навчанні діалогічного мовлення, зокрема телефонної розмови, студентів можна виділити такі рівні формування діалогічних умінь і навичок:

підготовчий, або нульовий, – навички реплікування; перший – уміння поєднувати репліки в різні види діалогічних єдностей; другий – уміння будувати мікродіалоги з використанням засвоєних діалогічних єдностей на основі запропонованих навчальних комунікативних ситуацій; третій – уміння створювати власні діалоги різних функціональних типів на основі запропонованих комунікативних ситуацій.

Як бачимо, сучасна методика навчання іноземної мови спрямована передусім на розвиток мовленнєвих умінь та навичок. З огляду на це вона передбачає продумане застосування принципу комунікативності [9: 40]. Діалогічне мовлення найяскравіше виражає цей принцип, а телефонна розмова як навчальний матеріал для вивчення діалогічного мовлення сприяє його ефективному засвоєнню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Китайгородская Г. А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Г. А. Китайгородская. – М. : МГУ, 1986. – 175 с.
2. Леонтьев А. А. Психология общения / А. А. Леонтьев. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Смысл, 1997. – 365 с.
3. Ляховицкий М. В. Структура речевой ситуации и ее реализация в учебно-воспитательном процессе / М. В. Ляховицкий, Е. И. Вишневикий // Иностранные языки в школе. – 1984. – № 2. – С. 18–23.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : Академія, 2010. – 328 с.
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – 2-ге вид., випр. і перероб. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с.
6. Мирошніченко А. Л. Навчання усного мовлення / А. Л. Мирошніченко // Українська мова та література. – 2004. – № 31. – С. 9–13.
7. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Е. И. Пассов. – М. : Русский язык, 1989. – 276 с.
8. Скалкин В. Л. Основы теории обучения устноречевой коммуникативной деятельности (вузы расширенных программ по иностранному языку) : автореф. дис. на получение научн. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 / В. Л. Скалкин. – М., 1986. – 20 с.
9. Станкевич Н. Види мовленнєвої діяльності в аспекті лінгводидактики / Н. Станкевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 40–47.
10. Станкевич Н. Основні прийоми навчання говоріння в курсі української мови як іноземної / Н. Станкевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 289–290.
11. Швець Г. Розвиток навичок діалогічного мовлення при вивченні української мови в іншомовній аудиторії / Г. Швець // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 300–311.
12. Seretny A. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego / A. Seretny, E. Lipinska. – Krakow : UNIVERSITAS, 2005. – 317 s.

*Стаття надійшла до редакції 05.12. 2012
доопрацьована 15. 01. 2013
прийнята до друку 20. 01. 2013*

**TELEPHONE CONVERSATIONS
AS EDUCATIONAL MATERIAL FOR TEACHING DIALOGIC SPEECH
TO A FOREIGN AUDIENCE**

Oleksandra Antoniv, Anna Smereka

*Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Ukrainian Applied Linguistics,
1 Universitetska Str., room. 233, 79001 Lviv, Ukraine,
phone: 032 239 43 55
e-mail: antonivl@yahoo.com, agnesa@ukr.net*

The article deals with the general theoretical aspects of dialogic speech in the context of instructing foreign students on the peculiarities of engaging in telephone conversations. It reveals the unique aspects of dialogic speech and its function, and the difficulties encountered while trying to master such speech. The article also indicates the basic stages of learning dialogic speech.

Key words: dialogic speech, dialogue, dialogical unity, replica, communicative situation, listening, speaking.

**ТЕЛЕФОННЫЙ РАЗГОВОР
КАК УЧЕБНЫЙ МАТЕРИАЛ ДЛЯ ИЗУЧЕНИЯ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ
РЕЧИ В ИНОЯЗЫЧНОЙ АУДИТОРИИ**

Александра Антонив, Анна Смерека

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра украинского прикладного языкознания,
ул. Университетская, 1, комн. 233, 79001 Львов, Украина,
тел.: 032239 43 55
эл. почта: antonivl@yahoo.com, agnesa@ukr.net*

Рассмотрены общие теоретические аспекты диалогической речи в процессе обучения иностранных студентов телефонных разговоров; раскрыты особенности диалогической речи и ее функции; обнаружены трудности овладения диалогической речью и определены этапы ее обучения.

Ключевые слова: диалогическая речь, диалог, диалогическое единство, реплика, коммуникативная ситуация, аудирование, говорение.